

PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR

*Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot
Texnologiyalari Universiteti AKTsKT fakulteti talabasi*

Tursunova Muxlisa Maxamadjon qizi

*Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot
Texnologiyalari Universiteti AKTsIM fakulteti talabasi*

Botirov Shohjahon Bobur o'g'li

*Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot
Texnologiyalari Universiteti AKTsKT fakulteti talabasi*

Bekniyozova Shaxodat Shavkatovna

Annotatsiya *Ushbu maqolamizda pedagogik dasturiy vositalarni ta'lim jarayoniga tatbiqi ko'rsatilgan. Pedagoglarimizning dars berish jarayonida pedagogik dasturiy vositalarni o'rgatishning zamonaviy usullari ko'rsatilgan.*

Kalit so'zlar: *Pedagog, pedagogik dasturiy vosita, kompyuter, dasturlar, informatika.*

Pedagogik dasturiy vositalar – kompyuter texnologiyalari yordamida o'quv jarayonini qisman yoki to'liq avtomatlashtirish uchun mo'ljallangan didaktik vosita hisoblanadi. Ular ta'lim jarayonini samaradorligini oshirishning istiqbolli shakllaridan biri hisoblanib, zamonaviy texnologiyalarning o'qitish vositasi sifatida ishlatiladi.

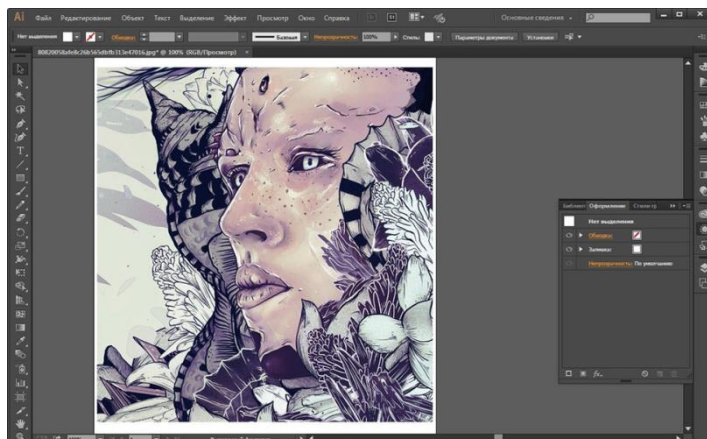
Pedagogik dasturiy vositalar tarkibiga: o'quv fani bo'yicha aniq didaktik maqsadlarga erishishga yo'naltirilgan dasturiy mahsulot (dasturlar majmuasi), texnik va metodik ta'minot, qo'shimcha yordamchi vositalar kiradi.

Pedagogik dasturiy vositalarga qo'yiladigan didaktik talablarga quyidagilar kiradi: ilmiylik, tushunarli, qat'iy va tizimli bayon etilishi bilan birgalikda (pedagogika, psixologiya, informatika, ergonomikaning asosiy tamoyillarini, zamonaviy fanning fundamental asoslarini hisobga olib, o'quv faoliyati mazmunini qurish imkoniyatini ta'minlash), uzluksizlik va yaxlitlik (ilgari o'rganilgan bilimlarning mantiqiy oqibati 118 hamda to'ldiruvchisi hisoblanadi), izchillik, muammolilik, ko'rgazmalilik, faollashtirish (o'qitish mustaqilligi hamda faollilik xususiyatining mavjudligi), o'qitish natijalarini o'zlashtirish mustahkamliligi, muloqotning interfaolliligi, o'qitish, tarbiyalash, rivojlantirish va amaliyotning yaxlit birligi.

Hozirgi kunda ta'lim muassasalarida kompyuterlarning yetishmasligi, ta'lim jarayonini suslashtirmoqda. Ba'zi tumanlarimizda kompyuterdan foydalanish juda past. Pedagogikaga kerak bo'ladigan asosiy dasturlarimiz bu:

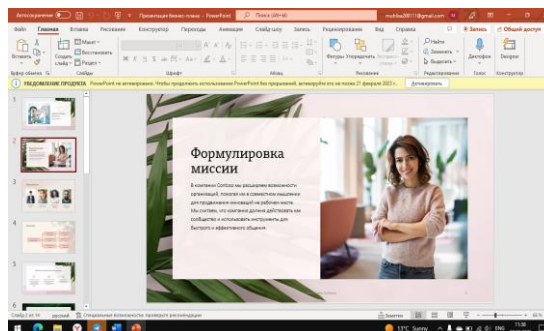
- PowerPoint
- Word
- Excel

- Access
- Adobe Illustrator
- Adobe Captivate dastur
- CourseLab dasturi
- Lectora dasturi
- Camtasia Studio
- Va b.

1-rasm. Adobe Illustrator

Adobe Illustrator CC 2018 dasturi – professional darajadagi innovatsion vektor grafik muharriri bo‘lib, u asosan illyustratsiyalarni yaratishda, veb-sayt tarkibiy qismida, mobil ilovalarda va videokliplarda qo‘llaniladi.

2-rasm. PowerPointda ishlash

PowerPoint dasturida slaydlar tayyorlash mumkun. Bunda dars jarayoni juda ham qiziqarli davom etadi, oquvchilar darsga qiziqtirish yuqori natijada boladi.

Word, Excel dasturi pedagoglarimiz uchun juda kerakli dastur.

Bundan tashqari pedagogik dasturiy vositalarni quyidagilarga ajratish mumkin:

- o‘rgatuvchi dasturlar – talabalarining bilim darajasi va qiziqishlaridan kelib chiqib yangi bilimlarni o‘zlashtirishga yo‘naltiradi;
- test dasturlari – egallangan bilim, malaka va ko‘nikmalarni tekshirish yoki baholash maqsadlarida qo‘llaniladi(easyQuizzy);
- mashq qildirgichlar - avval o‘zlashtirilgan o‘quv materialini takrorlash va mustahkamlashga xizmat qiladi(Klavyren);
- o‘qituvchi ishtirokidagi virtual o‘quv muhitini shakllantiruvchi dasturlar.

O'quvchilarni bilim ko'nikmalarini dasturlar yordamida tekshirib olishimiz mumkun.

Pedagogik dasturiy vositalarni ishlab chiqish jarayonida ham prinspl va talablarni hisobga olish kerak. Gorushkin N.N.ning prinsplari orasida 4 guruhni aniqlaydi:

- talabalarning fiziologik xususiyatlari;
- kompyuter texnikasining texnik imkoniyatlari;
- dizayndagi pedagogik tavsiyalar;
- yaratilgan pedagogik dasturlarga tizim yondashuvi;

I.Robert pedagogik dasturiy vositalarni rivojlantirishga qo'yiladigan asosiy talablarga quyidagilarni keltiradi:

- pedagogik talablar
- texnik talablar
- ergonomik talablar
- estetik talablar

XULOSA

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkunki pedadgogik dasturiy vositalar ta'lim jarayonida juda ham ahamiyatlidir.Ta'lim jarayonini olib borishda slayd, videolar, va shunga oxshash qiziqarli vositalardan foydalaniladi. Dasturiy vositalar ta'lim uchun juda keraklidir. XXI asrda bu juda ahamiyatli.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. SH.POZILOVA (PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR) o'quv qo'llanma
  2. Aminov I.B., Bustanov X.A., Raximov S.Z.(AXBOROT TEXNOLOGIYALARI) o`quv qo`llanma sifatida tavsiya etilgan
  3. Aripov M. Informatika asoslari. O'quv qo'llanma. –Toshkent: 2002.
- Internet ilovalar
1. <http://www.pedagog.uz/>
  2. <http://www.informatika.ru/>